

Grímsnes- og Grafningshreppur

Ársreikningur 2023

Efnisyfirlit**bls.**

Skýrsla sveitarstjórnar og sveitarstjóra	2
Áritun óháðs endurskoðanda	3 - 4
Rekstrarreikningur	5
Efnahagsreikningur	6 - 7
Sjóðstreymi	8
Skýringar	9 - 24

Grímsnes- og Grafningshreppur
kennitala: 590698-2109
Borg, 805 Selfoss

Skýrsla sveitarstjórnar og sveitarstjóra

Starfsemi sveitarfélagsins er skipt í A hluta annarsvegar og B hluta hinsvegar. Til A hluta telst starfsemi sem að hluta eða öllu leyti er fjármögnuð með skatttekjum en í B hluta eru fyrirtæki sem að hálfu eða meirihluta eru í eigu sveitarfélagsins og eru rekin sem sjálfstæðar einingar.

Rekstur sveitarfélagsins var með svipuðu móti í ár og síðastliðið ár. Heildarvelta sveitarfélagsins á árinu 2023 samkvæmt samanteknum rekstrarreikningi fyrir A og B hluta nam 1.796,8 m.kr. og er 267,4 m.kr. yfir áætlun. Skatttekjur sveitarfélagsins samtals námu 1.142,2 m.kr. sem er 67,8 m.kr. yfir áætlun. Samtals námu rekstrartekjur A hluta 1.581,8 m.kr. en áætlun gerði ráð fyrir 1.309,8 m.kr.

Stöðugildi í árslok 2023 voru 44.

Það er álit sveitarstjórnar að allar upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að glöggva sig á stöðu sveitarfélagsins í árslok, rekstrarárangri ársins og fjárhagslegri þróun, komi fram í ársreikningnum.

Rekstrarniðurstaða A hluta er jákvæð um 199,3 mkr. en áætlun gerði ráð fyrir jákvæðri rekstrarniðurstöðu að fjárhæð 48,4 mkr. Rekstrarniðurstaða samantekinna reikningsskila sveitarfélagsins er einnig jákvæð að fjárhæð 232,4 mkr. og er afkoman 239,2 mkr. betri en áætlun gerði ráð fyrir.

Íbúafjöldi Grímsnes- og Grafningshrepps í lok árs 2022 var 535 en var 539 í lok árs 2023. Íbúum fjölgaði um 4.

Sveitarstjórn Grímsnes- og Grafningshrepps ásamt sveitarstjóra, staðfesta hér með ársreikning sveitarfélagsins og stofnana þess fyrir árið 2023 með undirritun sinni.

Borg, 19. júní 2024

Rafræn undirritun á öftustu síðu

Ása Valdís Árnadóttir
Oddviti

Rafræn undirritun á öftustu síðu

Björn Kristinn Pálmarsson
Varaoddviti

Rafræn undirritun á öftustu síðu

Smári Bergmann Kolbeinsson
Sveitarstjórnarmaður

Rafræn undirritun á öftustu síðu

Ragnheiður Eggertsdóttir
Sveitarstjórnarmaður

Rafræn undirritun á öftustu síðu

Dagný Davíðsdóttir
Sveitarstjórnarmaður

Rafræn undirritun á öftustu síðu

Iða Marsibil Jónsdóttir
Sveitarstjóri

Áritun óháðs endurskoðanda

Til sveitarstjórnar Grímsnes- og Grafningshrepps.

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Grímsnes- og Grafningshrepps fyrir árið 2023, að undanskilinni skýrslu sveitarstjórnar og sveitarstjóra.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu sveitarfélagsins á árinu 2023, efnahag þess 31. desember 2023 og breytingu á handbæru fé á árinu 2023, í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur.

Ársreikningurinn innifelur

- Skýrslu sveitarstjórnar og sveitarstjóra.
- Rekstrarreikning ársins 2023.
- Efnahagsreikning 31. desember 2023.
- Yfirlit um sjóðstreymi árið 2023.
- Skýringar, sem innifela mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Skýrsla sveitarstjórnar og sveitarstjóra er undanskilin endurskoðun, sbr. kafla um aðrar upplýsingar.

Grundvöllur álits

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er nánar útskýrð í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda.

Óhæði

Við erum óháð Grímsnes- og Grafningshreppi samkvæmt ákvæðum laga um endurskoðendur og endurskoðun og siðareglna sem gilda um endurskoðendur á Íslandi og varða endurskoðun okkar á ársreikningi sveitarfélagsins. Við uppfyllum jafnframt aðrar kröfur um starf okkar sem endurskoðendur í samræmi við ákvæði siðareglna.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægjanlegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Aðrar upplýsingar, þ.m.t. skýrsla sveitarstjórnar og sveitarstjóra

Sveitarstjórn og sveitarstjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar eru skýrsla sveitarstjórnar og sveitarstjóra sem lá fyrir við áritun okkar.

Álit okkar á ársreikningnum nær ekki til skýrslu sveitarstjórnar og sveitarstjóra og við staðfestum hana ekki á neinn hátt.

Í tengslum við endurskoðun okkar á ársreikningi sveitarfélagsins ber okkur að yfirfara aðrar upplýsingar, þegar þær liggja fyrir og meta hvort þær eru í verulegu ósamræmi við ársreikninginn eða skilning sem við höfum aflað við endurskoðunina eða ef svo virðist að verulegar rangfærslur séu í þeim. Ef við, á grundvelli vinnu okkar, ályktum að verulegar rangfærslur séu í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því. Við höfum ekki greint atriði sem ber að greina sérstaklega frá.

Hvað varðar skýrslu sveitarstjórnar og sveitarstjóra höfum við, í samræmi við ákvæði 104. gr. laga um ársreikninga nr. 3/2006, yfirfarið að skýrsla sveitarstjórnar og sveitarstjóra hafi að geyma þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga komi þær ekki fram annars staðar í ársreikningnum.

Ábyrgð sveitarstjórnar og sveitarstjóra á ársreikningnum

Sveitarstjórn og sveitarstjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur. Sveitarstjórn og sveitarstjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins ber stjórnendum sveitarfélagsins að meta hæfi þess til áframhaldandi starfsemi. Stjórnendum ber að semja ársreikning sveitarfélagsins á þeirri forsendu að um áframhaldandi starfsemi sé að ræða, nema stjórnendur ætli að leysa sveitarfélagið upp eða hætta rekstri þess, eða hafi ekki raunhæft val um annað en að hætta starfsemi sveitarfélagsins. Stjórnendum sveitarfélagsins ber að setja fram viðeigandi skýringar varðandi hæfi þess til áframhaldandi starfsemi ef við á og hvers vegna stjórnendur beita forsendunni um áframhaldandi starfsemi við gerð og framsetningu ársreikningsins.

Sveitarstjórn skal hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Áritun óháðs endurskoðanda

Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka og gefa út áritun með álit okkar. Nægjanleg vissu er mikil vissu en ekki trygging þess að endurskoðun, sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, muni ávallt leiða í ljós alla verulega annmarka séu þeir til staðar. Annmarkar geta stafað af sviksemi eða mistökum og eru metnir verulegir ef þeir, einir og sér eða samanlagðir, gætu haft áhrif á fjárhagslegar ákvarðanir notenda sem grundvallaðar eru á ársreikningnum.

Endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegu mati og faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

Greinum og metum áhættuna af verulegum annmörkum, vegna sviksemi eða mistaka, og skipuleggjum endurskoðunaraðgerðir til að mæta þessari áhættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi grunnur fyrir álit okkar. Áhættan af því að greina ekki verulega annmarka sem stafa af sviksemi er meiri en áhætta af annmörkum vegna mistaka, þar sem sviksemi getur stafað af fölsun, misvísandi framsetningu ársreiknings, að mikilvægum atriðum sé viljandi sleppt, samanteknum ráðum eða að innra eftirlit sé sniðgengið.

Öflum skilnings á innra eftirliti sem er viðeigandi fyrir endurskoðun okkar í þeim tilgangi að hanna endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits sveitarfélagsins.

Metum hvort val stjórnenda á reikningsskilaaðferðum sé viðeigandi og hvort matsaðferðir þeirra séu raunhæfar. Einnig skoðum við hvort tengdar skýringar séu við hæfi.

Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um áframhaldandi starfsemi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi sveitarfélagsins eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi þess. Ef við teljum að veruleg óvissa ríki, ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum í ársreikningnum um óvissuna og ef þær upplýsingar eru ekki nægjanlegar að okkar mati, víkjum við frá fyrirvaralausum álitum. Niðurstaða okkar byggir á þeim endurskoðunargögnum sem við höfum aflað fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni leitt til þess að sveitarfélagið verði ekki lengur rekstrarhæft.

Metum framsetningu, gerð og innihald ársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum og hvort hann grundvallast á fyrirliggjandi færslum og atburðum og gefi glögga mynd samanber álit okkar.

Við upplýsum sveitarstjórn meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp geta komið í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti ef við á.

Borg, 19. júní 2024

PricewaterhouseCoopers ehf.

Rafræn undirritun á öftustu síðu

Ólafur Gestsson

löggiltur endurskoðandi

Rekstrarreikningur ársins 2023

	Skýr.	Sveitarsjóður A-hluti			Samantekin reikningskil A og B hluti		
		2023	Fjárh.áætl.	2022	2023	Fjárh.áætl.	2022
Tekjur	2						
Skatttekjur		1.143.466	1.075.512	931.703	1.142.222	1.074.374	930.595
Framlög jöfnunarsjóðs		57.006	0	42.760	57.006	0	42.760
Aðrar tekjur		381.340	234.289	346.291	597.620	455.107	544.446
		<u>1.581.812</u>	<u>1.309.801</u>	<u>1.320.755</u>	<u>1.796.848</u>	<u>1.529.481</u>	<u>1.517.801</u>
Gjöld							
Laun og launatengd gjöld	3	664.160	637.640	581.300	705.945	684.537	615.380
Lífeyrisskuldbindingar	3,11	4.754	2.760	2.976	4.825	2.760	3.048
Annar rekstrarkostnaður		641.242	519.103	578.893	711.168	620.875	643.824
		<u>1.310.155</u>	<u>1.159.503</u>	<u>1.163.169</u>	<u>1.421.938</u>	<u>1.308.172</u>	<u>1.262.252</u>
Rekstrarniðurstaða fyrir afskriftir		271.657	150.298	157.586	374.910	221.309	255.549
Afskriftir	6	(57.395)	(72.136)	(56.151)	(90.056)	(122.833)	(87.152)
Niðurstaða án fjármagnsliða		214.263	78.162	101.434	284.854	98.476	168.397
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	4	(14.974)	(29.749)	(49.362)	(52.432)	(105.235)	(91.501)
Rekstrarniðurstaða	5	<u>199.288</u>	<u>48.413</u>	<u>52.072</u>	<u>232.422</u>	<u>(6.759)</u>	<u>76.896</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2023

Eignir	Skýr.	Sveitarsjóður A-hluti		Samantekin reikningsskil A og B hluti	
		2023	2022	2023	2022
Fastafjármunir					
Varanlegir rekstrarfjármunir:	6				
Fasteignir og lóðir		1.136.727	1.050.753	1.152.701	1.067.685
Veitukerfi, gatnakerfi og gámaplön		240.595	109.499	748.269	562.785
Bifreiðar, vélar, áhöld og tæki		61.303	65.357	61.968	66.820
		<u>1.438.626</u>	<u>1.225.609</u>	<u>1.962.938</u>	<u>1.697.290</u>
Áhættufjármunir og langtímakröfur:					
Eignarhlutir í félögum	7	36.904	36.904	366.148	36.904
Langtímakröfur	8	6.402	6.182	6.402	6.182
Langtímakröfur á eigin fyrirtæki	8	0	1.579	0	0
Fyrirframgreiddur kostnaður	11	36.026	37.720	37.536	39.303
		<u>79.332</u>	<u>82.385</u>	<u>410.086</u>	<u>82.388</u>
Fastafjármunir samtals		1.517.958	1.307.994	2.373.023	1.779.678
Veltufjármunir					
Óinnheimtar tekjur		138.585	114.847	154.028	139.867
Næsta árs afb. eigin fyrirtækja	8	1.705	16.753	0	0
Fyrirframgreiddur kostnaður	11	1.634	1.634	1.706	1.706
Viðskiptakröfur á eigin fyrirtæki		1.024.732	628.514	0	0
Aðrar skammtímakröfur		30.049	10.466	31.185	10.786
Handbært fé		305.824	644.724	413.343	714.110
		<u>1.502.529</u>	<u>1.416.938</u>	<u>600.262</u>	<u>866.468</u>
Eignir samtals		<u>3.020.487</u>	<u>2.724.932</u>	<u>2.973.285</u>	<u>2.646.147</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2023

Eigið fé og skuldir	Skýr.	Sveitarsjóður A-hluti		Samantekin reikningskil A og B hluti	
		2023	2022	2023	2022
Eigið fé					
Eigið fé	10	2.036.350	1.805.810	1.753.773	1.490.099
Skuldbindingar					
Lífeyrisskuldbindingar	11	16.589	13.376	16.589	13.376
Langtímaskuldir					
Skuldir við lánastofnanir	12	698.114	705.781	836.189	842.695
Skammtímaskuldir					
Viðskiptaskuldir		81.339	42.142	164.635	129.174
Næsta árs afb. Lífeyrisskuldb.	11	998	899	998	899
Næsta árs afb. langtímaskulda	12	64.826	59.944	74.563	68.917
Aðrar skammtímaskuldir		122.048	95.369	126.316	99.374
Fyrirfram innheimtar tekjur		222	1.611	222	1.611
		<u>269.434</u>	<u>199.965</u>	<u>366.734</u>	<u>299.977</u>
Skuldir og skuldbindingar samtals		984.137	919.122	1.219.512	1.156.047
Eigið fé og skuldir samtals		<u>3.020.487</u>	<u>2.724.932</u>	<u>2.973.285</u>	<u>2.646.147</u>
Aðrar upplýsingar		9, 13-18			

Yfirlit um sjóðstreymi árið 2023

	Sveitarsjóður A-hluti			Samantekin reikningskil A og B hluti		
	2023	Fjárh.áætl.	2022	2023	Fjárh.áætl.	2022
Rekstrarhreyfingar						
Hreint veltufé frá rekstri:						
Rekstrarafkoma ársins	199.288	48.413	52.072	232.422	(6.759)	76.896
Liðir sem hafa ekki áhrif á fjárstreymi:						
Reiknaðar afskriftir	57.395	72.136	56.151	90.056	122.833	87.152
Verðbætur	57.340	48.213	64.184	70.058	62.460	80.793
Breyting lífeyrisskuldbindingar	3.273	1.127	1.342	3.273	1.127	1.342
Söluhagnaður eigna	109	0	(104)	109	0	(2.509)
Aðrir liðir	(3)	0	(3)	(2.346)	0	(3)
	<u>317.401</u>	<u>169.889</u>	<u>173.643</u>	<u>393.572</u>	<u>179.661</u>	<u>243.672</u>
 Breyting rekstrart. eigna- og skuldaliða:						
Skammtímafröfur	(38.021)	1.648	16.701	(29.262)	1.720	16.637
Skammtímaskuldir	60.624	0	(6.615)	57.150	0	9.380
Lífeyrisskuldbindingar	(927)	(778)	(884)	(927)	(778)	(884)
	<u>21.676</u>	<u>870</u>	<u>9.202</u>	<u>26.961</u>	<u>942</u>	<u>25.132</u>
 Handbært fé frá rekstri	<u>339.077</u>	<u>170.759</u>	<u>182.846</u>	<u>420.533</u>	<u>180.603</u>	<u>268.804</u>
 Fjárfestingahreyfingar						
Fjárfesting í rekstrarfjármunum	(238.969)	(306.110)	(37.187)	(324.261)	(433.050)	(81.120)
Söluverð rekstrarfjármuna	762	0	193	762	0	2.993
Sala eignarhluta	0	0	421	0	0	421
Kaup eignarhluta	(0)	0	(50)	(326.900)	(326.900)	(50)
Langtímafröfur, breyting	1.634	364	1.634	1.706	364	1.706
Langtímafr. eigin stofnanir, breyting	18.094	16.524	25.009	0	0	0
	<u>(218.480)</u>	<u>(289.222)</u>	<u>(9.980)</u>	<u>(648.694)</u>	<u>(759.586)</u>	<u>(76.050)</u>
 Fjármögnunarahreyfingar						
Skammtímalán	(529)	0	(460)	(529)	0	(460)
Tekin ný langtímalán	0	359.840	0	0	559.840	0
Afborganir langtímalána	(62.886)	(57.853)	(56.492)	(72.213)	(66.771)	(65.051)
Eigin fyrirtæki, breyting	(396.218)	(243.951)	(18.461)	0	0	0
Aðrar fjármhr. samrekstrarfélaga	0	0	6	0	0	6
	<u>(459.633)</u>	<u>58.036</u>	<u>(75.406)</u>	<u>(72.742)</u>	<u>493.069</u>	<u>(65.505)</u>
 Breyting á handbæru fé	<u>(339.036)</u>	<u>(60.427)</u>	<u>97.460</u>	<u>(300.903)</u>	<u>(85.914)</u>	<u>127.249</u>
Handbært fé í ársbyrjun	644.724	490.256	547.777	714.110	534.943	587.374
Breyting á eignarh samrekstarfélaga.....	136	0	(513)	136	0	(513)
Handbært fé í árslok	<u>305.824</u>	<u>429.829</u>	<u>644.724</u>	<u>413.343</u>	<u>449.029</u>	<u>714.110</u>

Skýringar

1. Yfirlit um helstu reikningsskilaaðferðir

1.1 Upplýsingar um sveitarfélagið

Grímsnes- og Grafningshreppur er sveitarfélag á Suðurlandi og voru íbúar 539 í lok árs 2023. Skrifstofa sveitarfélagsins er að Borg í Grímsnesi. Sveitarstjórnarlög nr. 138/2011 kveða á um grundvallarþætti í stjórnsýslu og starfsemi sveitarfélaga.

1.2 Grundvöllur reikningsskila

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við sveitarstjórnarlög, lög um ársreikninga, reglugerð um bókhald, fjárhagsáætlanir og ársreikninga sveitarfélaga nr. 1212/2015 og auglýsingar innanríkisráðuneytisins um reikningsskil sveitarfélaga. Gerð er grein fyrir helstu reikningsskilaaðferðum sem eru þær sömu og árið á undan að öðru leyti en því sem fram kemur hér á eftir. Ársreikningurinn er gerður miðað við áframhaldandi starfsemi.

Til sveitarsjóðs (A hluta), telst starfsemi sem að hluta eða öllu leyti er fjármögnuð með skatttekjum. Er þar um að ræða aðalsjóð, eignasjóð og þjónustumiðstöð, auk hlutdeildar sveitarfélagsins í samrekstrarfélögum. Til B hluta teljast stofnanir og fyrirtæki sem að hálfu eða meirihluta eru í eigu Grímsnes- og Grafningshrepps, en rekstur þessara fyrirtækja og stofnana er fjármagnaður með þjónustutekjum. Fyrirtæki og stofnanir sem falla undir B hluta eru félagslegar íbúðir, fráveita, vatnsveita og hitaveita.

Til samræmis við 3. mgr. 20. gr. reglugerðar nr. 1212/2015 eru byggðarsamlög, sameignarfélög, sameignarfyrirtæki og önnur félagsform sem eru með ótakmarkaðri ábyrgð sveitarfélagsins færð inn í samantekin reikningsskil sveitarfélagsins miðað við hlutfallslega ábyrgð sveitarfélagsins.

Þau félög sem falla undir ofangreinda skilgreiningu eru: Bergisinn bs., Héraðsnefnd Árnesinga bs., Byggðsafn Árnesinga, Héraðsskjalasafn Árnesinga, Listasafn Árnesinga, Brunavarnir Árnessýslu, Sorpstöð Suðurlands bs., Tónlistarskóli Árnesinga, Heilbrigðiseftirlit Suðurlands bs., Almannavarnir Árnessýslu, Skóla- og velferðarþjónusta Árnesþings bs. og Umhverfis- og tæknisvið Uppsveita bs. Í ársreikningi sveitarfélagsins er þessi ábyrgðarhlutdeild skilgreind sem hlutdeild í samrekstrarfélögum og er gerð grein fyrir þeim í skýringu 14.

Við gerð reikningsskilanna samkvæmt settum reikningsskilareglum þurfa stjórnendur að meta ýmis atriði og gefa sér forsendur um mat á eignum, skuldum, tekjum og gjöldum. Þó svo mat þetta sé samkvæmt bestu vitund stjórnenda geta raunveruleg verðmæti þeirra liða sem þannig eru metnir reynst önnur en niðurstaða samkvæmt matinu.

1.3 Samantekinn ársreikningur

Ársreikningur sveitarsjóðs (A hluta) og samstæðu (A og B hluta) er gerður með þeim hætti að lagðir eru saman sambærilegir liðir eigna, skulda, tekna og gjalda úr ársreikningum einstakra fyrirtækja og stofnana en öllum innbyrðis viðskiptum, inneignum og skuldum er eytt.

1.4 Innlausn tekna

Skatttekjur eru færðar til tekna við álagningu þeirra en til lækkunar er færð reiknuð breyting á niðurfærslu vegna óinnheimtra skatttekna. Til skatttekna teljast útsvar, fasteignaskattur, lóðarleiga og framlög úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga.

Sala vöru og þjónustu er færð til tekna í rekstrarreikningi að frádregnum afslætti og virðisaukaskatti. Tekjufærslan er miðuð við afhendingartíma.

Skýringar

1.5 Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld

Vaxtatekjur eru tekjufærðar miðað við upphaflega ávöxtunarkröfu skuldabréfaeignar og áfallnar vaxtatekjur vegna bankainnistæðna og viðskiptakrafna eru tekjufærðar nema vafi leiki á um innheimtu þeirra.

Arðstekjur eru tekjufærðar þegar ákvörðun aðalfundar um arðgreiðslu í viðkomandi félögum liggur fyrir.

Viðskipti í öðrum myntum en íslenskum krónum eru umreiknuð yfir í íslenskar krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur sem myndast við greiðslu skulda er færður í rekstrarreikning sem og áfallinn gengismunur á skuldir í árslok.

1.6 Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af stofnverði. Afskriftatími eignaflokka er eftirfarandi:

Fasteignir og lóðir	25 - 40 ár
Veitukerfi	25 ár
Gatnakerfi og gámaplön	25 ár
Bifreiðar, vélar, áhöld og tæki	4-15 ár

Afskriftir eru reiknaðar á söluári en ekki á kaupári.

Þegar bókfært verð eigna er hærra en endurheimtanlegt verð þeirra, eru eignirnar færðar niður í endurheimtanlegt verð.

Hagnaður eða tap af sölu eigna er mismunur á söluverði og bókfærðu verði eigna á söludegi og er hluti af rekstrarniðurstöðu. Þegar eignir eru seldar sem endurmetnar hafa verið sérstaklega, eru fjárhæðir á sérstöku endurmati meðal eigin fjár sem tilheyra viðkomandi eignum millifærðar á óráðstafað eigið fé.

Vaxtagjöld af lánnum sem tekin hafa verið til þess að fjármagna varanlega rekstrarfjármuni eru eignfærð á þeim tíma sem það tekur að koma þeim í nýtingarhæft ástand. Önnur vaxtagjöld eru gjaldfærð í rekstrarreikningi.

Kostnaður vegna viðhalds er gjaldfærður í rekstrarreikningi þegar hann verður til. Kostnaður við meiriháttar endurbætur á varanlegum rekstrarfjármunum er eignfærður þegar endurbæturnar hafa í för með sér að eignir verði hæfari til tekjuöflunar eða nýtingartími verður lengri. Endurbæturnar eru afskrifaðar á áætluðum endingartíma viðkomandi eigna.

Lóðir og lendum eru endurmetnar með reglubundnum hætti. Á hverjum reikningssskiladegi er yfirfarið hvort gangvirði þessara eigna hafi vikið verulega frá bókfærðu verði þeirra. Sé um verulegt frávik að ræða eru þær endurmetnar. Í þessu samhengi er frávik talið verulegt ef það nemur 5% eða meira frá bókfærðu verði. Verðmatsbreytingar vegna þessa endurmats eru færðar á eiginfjárræikning.

1.7 Eignarhlutir í félögum

Eignarhlutir í félögum og stofnframlög í byggðasamlögum eru færð á kostnaðarverði.

1.8 Óinnheimtar skatttekjur og aðrar kröfur

Óinnheimtar skatttekjur og aðrar kröfur eru færðar á nafnverði að frádreginni niðurfærslu til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast. Niðurfærslan er byggð á mati á tapsáhættu gagnvart einstökum kröfum og kröfunum í heild. Kröfur sem eru endanlega tapaðar eru færðar út úr bókum sveitarfélagsins.

Skýringar

1.9 Handbært fé

Handbært fé samanstendur af sjóði og óbundnum bankainnistæðum.

1.10 Eignir utan efnahagsreiknings

Fjárfesting í lausafjármunum og gatnagerðarframkvæmdum sem áður hefur verið gjaldfærð er ekki færð til eignar í efnahagsreikningi.

1.11 Lífeyrisskuldbinding

Lífeyrisskuldbinding vegna lífeyrisréttinda starfsmanna samstarfsfélaga er færð til skuldar í efnahagsreikningi á grundvelli tryggingafræðilegrar úttektar í árslok 2023. Breyting á skuldbindingunni er gjaldfærð í rekstrarreikningi sbr. skýringu nr. 11.

1.12 Tekjuskattsinneign

Með lögum um skattskyldu orkufyrirtækja nr. 50/2005 er kveðið á um að orkufyrirtæki sem höfðu verið undanþegin tekjuskatti skuli vera skattskyld frá og með árinu 2006. Hitaveita sveitarfélagsins er hluti B-hluta ársreiknings samstæðu sveitarfélagsins og gilda framangreind lög um þá starfsemi.

Verulegur taprekstur hefur verið á hitaveitu sveitarfélagsins undanfarin ár og er ekki sjáanlegur viðsnúningur á rekstrinum í 3ja ára áætlun sveitarfélagsins. Vegna verulegrar óvissu um nýtingu tekjuskattsinnegarinnar sem er tilkomin vegna taprekstrarins er inneignin ekki færð í reikningsskilin.

1.13 Verðtryggðar eignir og skuldir

Verðtryggðar eignir og skuldir eru umreiknaðar miðað við vísitölur sem tóku gildi í ársbyrjun 2024. Áfallnar verðbætur á höfuðstól eigna og skulda eru færðar í rekstrarreikning.

1.14 Fjárhagsáætlun

Fjárhagsáætlun sveitarfélagsins fyrir árið 2023 er hluti ársreikningsins og er birt í rekstrarreikningi, sjóðstreymisýfirliti og skýringum. Um er að ræða fjárhagsáætlun með viðaukum sem sveitarstjórn hefur samþykkt. Gerð er grein fyrir upphaflega samþykkttri fjárhagsáætlun, samþykktum viðaukum og fjárhagsáætlun með viðaukum í skýringum 17 og 18.

Skýringar

2. Rekstrartekjur

Rekstrartekjur greinast þannig:

	Sveitarsjóður		Samantekin reikningskil	
	2023	Áætlun	2023	Áætlun
Skatttekjur:				
Útsvör	342.439	303.836	342.439	303.836
Fasteignaskattar	795.906	766.923	794.662	765.785
Lóðarleiga	5.121	4.753	5.121	4.753
	<u>1.143.466</u>	<u>1.075.512</u>	<u>1.142.222</u>	<u>1.074.374</u>
 Framlög Jöfnunarsjóðs:				
Framlag vegna barna	3.151	0	3.151	0
Framlag vegna fatlaðra	53.855	0	53.855	0
	<u>57.006</u>	<u>0</u>	<u>57.006</u>	<u>0</u>
 Skatttekjur samtals	1.200.471	1.075.512	1.199.228	1.074.374
 Aðrar tekjur	381.340	234.289	597.620	455.107
 Rekstrartekjur samtals	<u>1.581.812</u>	<u>1.309.801</u>	<u>1.796.848</u>	<u>1.529.481</u>
 Íbúafjöldi	<u>539</u>	<u>535</u>	<u>539</u>	<u>535</u>
 Skatttekjur á íbúa	2.227	2.010	2.225	2.008

3. Laun og launatengd gjöld

Laun og launatengd gjöld greinast þannig:

	Sveitarsjóður		Samantekin reikningskil	
	2023	Áætlun	2023	Áætlun
Laun	447.737	446.500	481.730	484.571
Launatengd gjöld	106.592	94.726	114.385	103.552
Lífeyrissjóðurinn Brú	1.634	1.759	1.706	1.759
Áhrif samrekstrarfélaga	112.950	97.415	112.950	97.415
	<u>668.913</u>	<u>640.400</u>	<u>710.770</u>	<u>687.297</u>

Laun og launatengd gjöld sveitarstjórnar og sveitarstjóra námu 56 m.kr. á árinu 2023.

Stöðugildi í árslok 2023 voru 44.

Skýringar

4. Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld

Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld greinast þannig:

	Sveitarsjóður		Samantekin reikningskil	
	2023	Áætlun	2023	Áætlun
Vaxtatekjur	70.824	48.094	41.176	14.559
Vaxtagjöld og verðbætur	(81.487)	(73.698)	(89.297)	(115.649)
Áhrif samrekstrarfélaga	(4.311)	(4.145)	(4.311)	(4.145)
	<u>(14.974)</u>	<u>(29.749)</u>	<u>(52.432)</u>	<u>(105.235)</u>

5. Heildaryfirlit um rekstur

	Gjöld	Tekjur	Mismunur	Áætlun
Aðalsjóður:				
Skatttekjur	0	1.164.807	1.164.807	1.090.593
Félagsþjónusta	77.965	1.749	(76.215)	(85.603)
Heilbrigðismál	0	0	0	(49)
Fræðslu- og uppeldismál	508.931	54.662	(454.269)	(444.337)
Menningarmál	32.390	5.527	(26.863)	(28.827)
Æskulýðs- og íþróttamál	166.578	22.579	(143.999)	(135.877)
Brunamál og almannavarnir	53.995	246	(53.749)	(57.614)
Hreinlætismál	88.261	99.326	11.065	(12.461)
Skipulags- og byggingarmál	63.444	44.758	(18.685)	(56.653)
Umferðar- og samgöngumál	57.970	2.517	(55.454)	(59.604)
Umhverfismál	12.957	1.943	(11.014)	(7.796)
Atvinnumál	14.773	6.013	(8.760)	(11.435)
Sameiginlegur kostnaður	176.335	7.644	(168.691)	(165.324)
Lífeyrissjóðurinn Brú	1.634	0	(1.634)	(1.759)
Fjármagnsliðir	8.387	87.256	78.869	82.920
Millifærslur í aðalsjóði	(42.835)	(42.835)	0	0
Aðalsjóður samtals	<u>1.220.786</u>	<u>1.456.194</u>	<u>235.408</u>	<u>106.173</u>
Eignasjóður				
Eignasjóður	161.511	131.012	(30.499)	(50.685)
Þjónustumiðstöð	33.798	25.467	(8.331)	(7.271)
Samrekstrarfélög A-hluta	216.263	218.972	2.710	195
Millifærslur í A hluta	(162.577)	(162.577)	0	0
Sveitarsjóður samtals	<u>1.469.780</u>	<u>1.669.068</u>	<u>199.288</u>	<u>48.413</u>
Félagslegar íbúðir				
Félagslegar íbúðir	11.442	3.860	(7.581)	(5.593)
Fráveita	53.830	52.857	(972)	(9.047)
Hitaveita	90.542	106.436	15.894	(39.292)
Vatnsveita	57.545	83.339	25.793	(1.241)
Millifærslur í B hluta	(31.456)	(31.456)	0	0
Sjóðir í B-hluta samtals	<u>181.902</u>	<u>215.036</u>	<u>33.134</u>	<u>(55.172)</u>
Samantekið samtals	<u><u>1.651.683</u></u>	<u><u>1.884.104</u></u>	<u><u>232.422</u></u>	<u><u>(6.759)</u></u>

Skýringar

6. Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir

Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir þeirra sem reiknaðar eru sem fastur hundraðshluti, greinast þannig:

	Fasteignir og lóðir	Gatnakerfi og gámaplön	Bifreiðar, áhöld og tæki	Samtals
Sveitarsjóður:				
Bókfært verð 1/1	1.050.753	109.499	65.357	1.225.609
Viðbót á árinu	88.911	148.830	2.902	240.642
Gatnagerðar- og tengigjöld	0	(8.133)	0	(8.133)
Endurmat lóða og lendna	31.339	0	0	31.339
Breytingar samrekstrarfélaga á árinu	724	0	5.840	6.564
Afskrifað á árinu	(34.999)	(9.599)	(12.796)	(57.395)
Bókfært verð 31/12	1.136.727	240.595	61.303	1.438.626

	Fasteignir og lóðir	Veitu- og gatnakerfi	Bifreiðar, vélar, áhöld og tæki	Samtals
Samantekið:				
Bókfært verð 1/1	1.067.685	562.785	66.820	1.697.290
Viðbót á árinu	88.911	292.776	2.902	384.588
Gatnagerðar- og tengigjöld	0	(66.787)	0	(66.787)
Endurmat lóða og lendna	31.339	0	0	31.339
Breytingar samrekstrarfélaga á árinu	724	0	5.840	6.564
Afskrifað á árinu	(35.958)	(40.504)	(13.594)	(90.056)
Bókfært verð 31/12	1.152.701	748.269	61.968	1.962.938

Vátryggingaverðmæti, fasteignamat og bókfært verð varanlegra rekstrarfjármuna sveitarsjóðs og B hluta stofnana, greinist þannig í árslok:

	Fasteignamat	Vátrygginga- verðmæti	Bókfært verð
Sveitarsjóður:			
Skólahúsnæði	285.550	975.650	350.808
Íþróttamannvirki	219.650	757.200	243.721
Stjórnsýsluhús	31.250	118.350	18.156
Félagsheimilið Borg	104.270	361.750	23.871
Þjónustuhúsnæði	21.525	61.200	14.992
Skálar	27.670	100.190	4.977
Gatnakerfi og gámaplön	0	0	240.595
Leigulóðir	169.249	0	133.755
Lóðir og lendur	164.811	291.587	209.888
Golfvöllur	76.675	0	99.853
Bifreiðar, vélar, áhöld og tæki	0	6.942	26.055
Samrekstarfélög A-hluta	0	0	71.955
Samtals sveitarsjóður	1.100.650	2.672.869	1.438.626

Skýringar

6. Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir, framhald

	Fasteignamat	Vátrygginga- verðmæti	Bókfært verð
B-hluta stofnanir:			
Íbúðarhúsnæði	107.750	140.750	15.973
Veitukerfi	0	5.877.827	507.674
Aðrir rekstrarfjármunir	0	0	665
Samtals B-hluta stofnanir	<u>107.750</u>	<u>6.018.577</u>	<u>524.312</u>
Samantekið samtals	<u>1.208.400</u>	<u>8.691.446</u>	<u>1.962.938</u>

Veðsetningar

Á fasteignum Félagslegra íbúða hvíla þinglýst veð og skuldbindingar til tryggingar skuldum, sem voru að uppgreiðsluvirði 60,4 m.kr. í árslok 2023.

Samkvæmt reikningsskilaaðferð sveitarfélaga hafa tilteknar eignir sveitarfélagsins verið gjaldfærðar og því ekki færðar í efnahagsreikning.

Lausafjármunir

Tryggingarverð lausafjármuna greinist þannig:

Stjórnsýsluhús og skóli	59.833
Íþróttamannvirki	12.489
Áhaldahús	11.727
Félagsheimili	20.561
Veitur	<u>20.408</u>
	<u>125.018</u>

7. Eignarhlutir í félögum

Bókfært verð eignarhluta í félögum greinist þannig:

	Sveitarsjóður	Samantekið
Eignarhlutar í félögum:		
Sláturfélag Suðurlands	202	202
Lánasjóður sveitarfélaga ohf	19.755	19.755
Eignarhaldsfélag Suðurlands hf. A-bréf	676	676
Eignarhaldsfélag Suðurlands hf. B-bréf	2.704	2.704
Vottunarstofan Tún ehf	74	74
Háskólasamfélag Suðurlands ehf	2.140	2.140
Rangárbakkar, hestamiðstöð Suðurlands	339	339
Brák íbúðafélag hses	50	50
Orkubú Vaðnes ehf	0	329.243
Eignarhlutar í byggðasamlögum:		
Atvinnuþróunarsjóður Suðurlands	3.480	3.480
Uxahryggir ehf	500	500
Norðurvegur ehf	500	500
Stofnsjóður SS	1	1
Laugarás	5.682	5.682
Sorpstöð Suðurlands	107	107
Eignarhlutir í eigu samrekstrarfélaga	694	694
	<u>36.904</u>	<u>366.148</u>

Skýringar

8. Langtímakröfur

	Sveitarsjóður	Samantekið
Skuldabréf á eigin fyrirtæki	1.705	0
Langtímakröfur samrekstrarfélaga	6.402	6.402
	<u>8.107</u>	<u>6.402</u>
Næsta árs afborganir	(1.705)	0
	<u>6.402</u>	<u>6.402</u>
Afborganir af verðbréfaeign greinast þannig á næstu ár:		
Árið 2024	1.705	0
Síðar	6.402	6.402
	<u>8.107</u>	<u>6.402</u>

9. Skammtímakröfur

Niðurfærsla óinnheimtra tekna, annarra viðskiptakrafna og skammtímakrafna greinist þannig:

	Sveitarsjóður	Samantekið
Afskriftareikningur í ársbyrjun	20.510	23.268
Breyting afskriftaframlags á árinu	17.567	17.567
Afskriftareikningur í árslok	<u>38.076</u>	<u>40.834</u>

10. Eigið fé

Yfirlit um eiginfjárreikning:	Sveitarsjóður	Samantekið
Eigið fé 1/1	1.805.810	1.490.099
Endurmat lóða og lendna	31.339	31.339
Rekstrarniðurstaða ársins	199.288	232.422
Áhrif af breyttu eignarhaldi samrekstrarfélaga	(87)	(87)
Eigið fé 31/12	<u>2.036.350</u>	<u>1.753.773</u>

11. Lífeyrisskuldbinding

Lífeyrisskuldbinding vegna lífeyrisréttinda starfsmanna samrekstrarfélaga er færð til skuldar í efnahagsreikningi á grundvelli tryggingastærðfræðilegrar úttektar í árslok 2023. Breyting á skuldbindingunni er gjaldfærð í rekstrarreikningi. Um er að ræða áætlaðan hluta launagreiðanda í áfallinni lífeyrisskuldbindingu vegna starfsmanna í B-deild Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins Útreikningurinn, sem miðast við árslok 2023, er gerður af tryggingastærðfræðingi eftir sömu forsendum og notaðar eru við úttekt á B-deild Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins.

Breyting lífeyrisskuldbindingar greinist þannig:

Staða 1/1	14.275
Greiddur lífeyrir	(1.007)
Breyting áunninna réttinda á árinu	4.118
Áhrif af breyttu eignarhaldi samrekstrarfélaga	<u>202</u>
	17.588

Skýringar

11. Lífeyrisskuldbinding, framhald

Núvirði áætlaðra greiðslna vegna lífeyrisskuldbindingar greinist þannig á næstu ár:

Árin 2024-2028	5.261
Árin 2029-2033	5.235
Árin 2034-2038	5.184
Síðar	1.909
	<u>17.588</u>

Fyrirframgreiðsla til Brúar lífeyrissjóðs

Fyrirframgreidd framlög vegna uppgjors við Brú lífeyrissjóð á árinu 2018 eru færð sem fyrirframgreiddur kostnaður meðal langtímakrafna í efnahagsreikningi. Sá hluti sem gjaldfærður verður á næsta ári er færður meðal veltufjármuna. Gjaldfærslur vegna ársins 2023 eru færðar meðal launa- og launatengdra gjalda í rekstrarreikningi.

Fyrirframgreiddur kostnaður greinist þannig:

	Sveitarsjóður	Samantekið
Fyrirframgreiddur kostnaður	36.026	37.536
Næsta árs gjaldfærsla, færð meðal veltufjármuna	1.634	1.706
Fyrirframgreiddur kostnaður alls	<u>37.660</u>	<u>39.242</u>

Samkvæmt breytingu á reglugerð nr. 502/2012 er heimilt að draga umrædda fyrirframgreiðslu frá við útreikning á skuldaviðmiði frá og með árinu 2018.

12. Langtímaskuldir

	Staða 1.1. 2023	Afborganir	Sveitarsjóður Verðbætur	Samantekið Eftirstöðvar 31.12.2023
Sveitarsjóður:				
Verðtryggð lán	703.371	(55.084)	54.597	702.884
Samrekstrarfélög	63.564	(7.802)	4.210	59.972
Áhrif á breyttu eignarhaldi samr.félaga	(1.210)			84
Langtímaskuldir samt.	<u>765.725</u>	<u>(62.886)</u>	<u>58.807</u>	<u>762.940</u>
Samantekið:				
Verðtryggð lán	849.258	(64.411)	65.849	850.696
Samrekstrarfélög	63.564	(7.802)	4.210	59.972
Áhrif á breyttu eignarhaldi samr.félaga	(1.210)			84
Langtímaskuldir samt.	<u>911.612</u>	<u>(72.213)</u>	<u>70.058</u>	<u>910.752</u>

Yfirlit um langtímaskuldir:

	Sveitarsjóður	Samantekið
Innlend verðtryggð lán, meðalvextir 3,12%	762.940	910.752
Næsta árs afborganir	(64.826)	(74.563)
	<u>698.114</u>	<u>836.189</u>

Skýringar

12. Langtímaskuldir, framhald

Afborganir af langtímaskuldum greinast þannig á næstu ár:	Sveitarsjóður	Samantekið
Árið 2024	64.826	74.563
Árið 2025	65.246	75.037
Árið 2026	67.077	76.926
Árið 2027	68.961	78.870
Árið 2028	70.898	80.869
Síðar	425.931	524.487
Langtímaskuldir samtals, þar með taldar næsta árs afborganir	<u>762.940</u>	<u>910.752</u>

13. Heildaryfirlit um samantekna fjárhagsstöðu A og B hluta í árslok

Eignir, skuldir og eigið fé sveitarfélagsins greinist þannig:

	Eignarhluti	Eignir	Skuldir	Eigið fé
A hluti	100%	3.020.487	984.137	2.036.350
Félagslegar íbúðir	100%	15.973	79.329	(63.355)
Fráveita	100%	220.985	305.031	(84.046)
Hitaveita	100%	573.266	837.416	(264.150)
Vatnsveita	100%	169.011	40.037	128.974
Millifærslur, innbyrðis staða		(1.026.437)	(1.026.437)	0
Heildarstaða sveitarfélagsins 31.12.2023		<u>2.973.285</u>	<u>1.219.512</u>	<u>1.753.773</u>

14. Samrekstrarfélög með ótakmarkaðri ábyrgð

Hlutdeild í samrekstrarfélögum sem eru með ótakmarkaðri ábyrgð sveitarfélagsins greinist þannig:

	Ábyrgð	Afkoma	Eignir	Skuldir	Eigið fé
A hluti:					
Bergisinn bs.	2,0%	5.600	19.357	13.720	5.638
Héraðsnefnd Árnesinga bs.	2,6%	(519)	6.152	7.295	(1.143)
Byggðasafn Árnesinga	2,6%	(22)	6.876	6.215	661
Héraðsskjalasafn Árnesinga	2,6%	256	1.690	457	1.233
Listasafn Árnesinga	2,6%	(156)	802	823	(20)
Brunavarnir Árnæssýslu	11,5%	(1.639)	73.519	59.963	13.556
Sorpstöð Suðurlands bs.	2,0%	21	2.675	115	2.560
Tónlistarskóli Árnesinga	2,6%	(737)	2.243	10.190	(7.947)
Heilbrigðiseftirlit Suðurlands bs.	1,7%	(114)	595	2.120	(1.525)
Almannavarnir Árnæssýslu	2,6%	19	145	25	120
Skóla- og velferðarþj. Árnesþings bs.	13,4%	0	1.884	1.884	0
Umhverfis- og tæknisvið Uppsv. bs.	30,2%	0	19.178	19.178	0
A hluti samtals		<u>2.709</u>	<u>135.119</u>	<u>121.985</u>	<u>13.134</u>

Skýringar

15. Aðrar upplýsingar

Ábyrgðarskuldbinding

Sveitarfélagið ber ábyrgð á láni sem Héraðsnefnd Árnesinga bs. tók til að fjármagna viðbyggingu við Fjölbrautaskóla Suðurlands. Eftirstöðvar lánsins í árslok 2023 voru um 273,8 m.kr. Lánið er á nafni Hérðasnefndar og greiða aðildarsveitarfélög það niður með framlögum til nefndarinnar.

Sveitarfélagið ber ábyrgð á lánum sem Brunavarnir Árnessýslu tóku vegna fjárfestinga til slökkvistarfa. Eftirstöðvar þeirra í árslok 2023 voru 396,2 m.kr. Lánin eru á nafni Brunavarna Árnessýslu og greiða aðildarsveitarfélögin þau niður með framlögum.

Sveitarfélagið ber einnig ábyrgð á lánum sem Byggðasafn-, Héraðsskjalasafn-, Listasafn- og Tónlistarskóli Árnesinga tóku vegna uppgreiðslu á skuldum þeirra við Brú lífeyrissjóð. Eftirstöðvar þeirra í árslok 2023 voru 274,5 m.kr.

Með breytingu á reikningshaldslegri meðhöndlun samrekstrarfélaga hafa ófnagreind lán veird færð í reikningsskil sveitarfélagsins miðað við hlutfallslega ábyrgð þess. Sveitarfélagið ber þó fulla og ótakmarkaða ábyrgð á ófnagreindum lánum samrekstrarfélaga.

Önnur atriði

Aðal- og varamenn í sveitarstjórn auk æðstu stjórnenda sveitarfélagsins eru skilgreindir sem tengdir aðilar sveitarfélagsins. Makar þessara aðila og ófjárráða börn og aðrir fjárhagslega háðir einstaklingar falla einnig undir skilgreininguna ásamt fyrirtækjum í eigu eða undir stjórn þessara aðila.

Sveitarfélagið hefur átt viðskipti við tengda aðila á árinu. Viðskipti sveitarfélagsins við tengda aðila eru á sömu forsendum og þegar um ótengda aðila er að ræða og eru skilyrði og skilmálar viðskiptanna sambærileg og við ótengda aðila. Við ákvörðun um viðskipti við tengda aðila er farið að hæfisreglum 20. gr. sveitarstjórnarlaga.

Skýringar

16. Lykiltölur (óendurskoðað)

Lykiltölur fyrir A-hluta - 5 ára yfirlit:

Ýmsar lykiltölur	Áætlun með viðaukum		Ársreikningar*			
	2023	2023	2022	2021	2020	2019
Í hlutfalli við rekstrartekjur (%)						
Framlegð (EBITDA).....	11,5%	17,2%	11,9%	10,5%	1,9%	16,7%
Rekstrarniðurstaða.....	3,7%	12,6%	3,9%	3,5%	-3,8%	56,4%
Veltufé frá rekstri.....	13,0%	20,1%	13,1%	11,4%	3,0%	17,4%
Fjárfesting í varanl. rekstrarfjármunum.....	23,4%	15,1%	2,8%	3,8%	12,3%	6,9%
Heildarskuldir og skuldb. - skuldahlutfall.....	57,8%	62,2%	69,6%	76,1%	80,2%	79,2%
Önnur hlutföll						
Langt.sk. og skuldb. / veltufé frá rekstri (ár).....	3,7	2,2	4,1	5,1	22,8	3,9
Veltufé frá rekstri / afb. skulda og skuldb.....	2,9	5,0	3,1	2,7	0,7	4,4
Veltufjárhlutfall.....	7,0	5,6	7,1	6,6	9,7	11,2
Fjárhagsleg viðmið sveitarstjórnarlaga						
Jafnvægisregla.....	103.505	292.996	58.091	570.811	614.380	686.016
Skuldaviðmið.....	-12,2%	-35,0%	-40,5%	-37,2%	-44,8%	-52,8%
Í hlutfalli við rekstrartekjur (%)						
Útsvar	23,2%	21,6%	21,6%	20,1%	24,1%	22,1%
Fasteignaskattur	58,6%	50,3%	48,6%	49,2%	59,2%	55,9%
Framlög Jöfnunarsjóðs	0,0%	3,6%	3,2%	2,8%	0,0%	6,5%
Lóðarleiga	0,4%	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%	0,4%
Skatttekjur samtals	82,1%	75,9%	73,8%	72,4%	83,7%	84,8%
Aðrar tekjur	17,9%	24,1%	26,2%	27,6%	16,3%	15,2%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Laun og launatengd gjöld	48,7%	42,0%	44,0%	44,4%	44,8%	37,7%
Lífeyrisskuldbinding, breyting	0,2%	0,3%	0,2%	0,4%	0,0%	0,0%
Annar rekstrarkostnaður	39,6%	40,5%	43,8%	44,6%	53,3%	45,6%
Framlegð (EBITDA).....	11,5%	17,2%	11,9%	10,5%	1,9%	16,7%
Afskriftir	5,5%	3,6%	4,3%	4,7%	4,6%	4,4%
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	2,3%	0,9%	3,7%	2,3%	1,1%	1,0%
Óreglulegir liðir	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	45,1%
Rekstrarniðurstaða	3,7%	12,6%	3,9%	4,2%	-3,8%	56,4%
Í þúsundum króna á íbúa:						
Rekstur						
Skatttekjur	2.010	2.227	1.821	1.645	1.636	1.684
Aðrar tekjur	438	707	647	627	319	301
Laun og launatengd gjöld	(1.192)	(1.241)	(1.092)	(1.020)	(872)	(745)
Annar rekstrarkostnaður	(970)	(1.190)	(1.082)	(1.013)	(1.042)	(905)
Afskriftir	(135)	(106)	(105)	(106)	(90)	(87)
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	(56)	(28)	(92)	(52)	(22)	(21)
Rekstrarniðurstaða fyrir óvenjulega liði	96	370	97	80	(70)	228
Óreglulegir liðir	0	0	0	0	0	896
Rekstrarniðurstaða	96	370	97	80	(70)	1.124
Efnahagur:						
Eignir	4.577	5.604	5.093	5.012	4.935	4.965
Eigið fé	3.162	3.778	3.375	3.282	3.367	3.393
Skuldir og skuldbindingar	1.415	1.826	1.718	1.730	1.567	1.572
Sjóðstreymi						
Veltufé frá rekstri	318	589	325	258	58	345
Handbært fé frá rekstri	319	629	342	263	(10)	335
Fjárfesting í varanlegum rekstrarfjármunum	572	442	69	86	240	136
Íbúafjöldi	535	539	535	530	497	504
Breyting frá fyrra ári%		0,7%	0,9%	5,2%	-1,4%	6,8%

*Árin 2019-2020 innihalda ekki áhrif vegna reglugerðarbreytingar nr. 230/2021.

Skýringar

16. Lykiltölur, framhald (óendurskoðað)

Lykiltölur fyrir A og B hluta - 5 ára yfirlit:

	Áætlun með viðaukum 2023	Ársreikningar*				
		2023	2022	2021	2020	2019
Ýmsar lykiltölur						
Í hlutfalli við rekstrartekjur (%)						
Framlegð (EBITDA).....	14,5%	20,9%	16,8%	14,5%	7,4%	22,8%
Rekstrarniðurstaða.....	-0,4%	12,9%	5,1%	3,6%	-2,8%	51,8%
Veltufé frá rekstri.....	11,7%	21,9%	16,1%	13,3%	6,0%	21,1%
Fjárfesting í varanl. rekstrarfjármunum.....	49,7%	18,0%	5,1%	7,6%	16,0%	9,5%
Heildarskuldir og skuldb. - skuldahlutfall.....	61,8%	67,9%	76,2%	81,9%	85,1%	84,1%
Önnur hlutföll						
Langt.sk. og skuldb. / veltufé frá rekstri (ár).....	4,2	2,1	3,5	4,5	11,5	3,3
Veltufé frá rekstri / afb. skulda og skuldb.....	2,7	5,5	3,7	3,1	1,4	5,1
Veltufjárhluftfall.....	0,8	1,6	2,9	2,7	3,5	4,6
Fjárhagsleg viðmið sveitarstjórnarlaga						
Jafnvægisregla.....	14.011	360.156	96.684	627.215	685.514	782.329
Skuldaviðmið.....	61,5%	32,4%	16,5%	24,2%	26,6%	13,8%
Í hlutfalli við rekstrartekjur (%)						
Útsvar	19,9%	19,1%	18,8%	17,5%	20,4%	18,8%
Fasteignaskattur	50,1%	44,2%	42,2%	42,7%	50,1%	47,6%
Framlög Jöfnunarsjóðs	0,0%	3,2%	2,8%	2,4%	0,0%	5,5%
Lóðarleiga	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
Skatttekjur samtals	70,2%	66,7%	64,1%	63,0%	70,9%	72,3%
Aðrar tekjur	29,8%	33,3%	35,9%	37,1%	29,1%	27,7%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Laun og launatengd gjöld	44,8%	39,3%	40,5%	40,9%	40,5%	33,2%
Lífeyrisskuldbinding, breyting	0,2%	0,3%	0,2%	0,4%	0,0%	0,0%
Annar rekstrarkostnaður	40,6%	39,6%	42,4%	44,2%	51,9%	43,8%
Framlegð (EBITDA).....	14,5%	20,9%	16,8%	14,5%	7,4%	22,8%
Afskriftir	8,0%	5,0%	5,7%	6,3%	6,4%	5,9%
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	6,9%	2,9%	6,0%	4,6%	3,9%	3,7%
Óreglulegir liðir	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	38,5%
Rekstrarniðurstaða	-0,4%	12,9%	5,1%	3,6%	-2,8%	51,8%
Í þúsundum króna á íbúa:						
Rekstur						
Skatttekjur	2.008	2.225	1.819	1.643	1.634	1.682
Aðrar tekjur	851	1.109	1.018	968	670	645
Laun og launatengd gjöld	(1.280)	(1.319)	(1.156)	(1.079)	(932)	(773)
Annar rekstrarkostnaður	(1.161)	(1.319)	(1.203)	(1.154)	(1.197)	(1.020)
Afskriftir	(230)	(167)	(163)	(163)	(147)	(136)
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	(197)	(97)	(171)	(120)	(89)	(86)
Rekstrarniðurstaða fyrir óvenjulega liði	(7)	431	144	95	(61)	312
Óvenjulegir liðir	0	0	0	0	0	896
Rekstrarniðurstaða	(7)	431	144	95	(61)	1.209
Efnahagur:						
Eignir	4.235	5.516	4.946	4.778	4.626	4.649
Eigið fé	2.469	3.254	2.785	2.640	2.666	2.693
Skuldir og skuldbindingar	1.766	2.263	2.161	2.138	1.960	1.957
Sjóðstreymi						
Veltufé frá rekstri	336	730	455	348	139	491
Handbært fé frá rekstri	338	780	502	398	78	492
Fjárfesting í varanlegum rekstrarfjármunum	1.420	1.204	142	194	366	218
Íbúafjöldi	535	539	535	530	497	504
Breyting frá fyrra ári%		0,7%	0,9%	5,2%	-1,4%	6,8%

*Árin 2019-2020 innihalda ekki áhrif vegna reglugerðarbreytingar nr. 230/2021.

Skýringar

16. Lykiltölur, framhald

Ráðstöfun skatttekna til einstakra málaflokka í A hluta greinist þannig í þús. kr. (á verðlagi hvers árs):

	2023	%	2022	%	2021	%
Aðalsjóður						
Skatttekjur	1.164.807	100,00%	951.119	100,00%	854.771	100,00%
Félagsþjónusta	(76.215)	6,5%	(79.027)	8,3%	(64.643)	5,5%
Heilbrigðismál	0	0,0%	0	0,0%	(47)	0,0%
Fræðslu- og uppeldismál	(454.269)	39,0%	(376.108)	39,5%	(370.233)	31,8%
Menningarmál	(26.863)	2,3%	(23.906)	2,5%	(19.421)	1,7%
Æskulyðs- og íþróttamál	(143.999)	12,4%	(122.147)	12,8%	(101.139)	8,7%
Brunamál og almannavarnir	(53.749)	4,6%	(48.647)	5,1%	(45.484)	3,9%
Hreinlætismál	11.065	-0,9%	15.354	-1,6%	(9.984)	0,9%
Skipulags- og byggingamál	(18.685)	1,6%	(29.163)	3,1%	(49.698)	4,3%
Umferðar- og samgöngumál	(55.454)	4,8%	(47.409)	5,0%	(31.448)	2,7%
Umhverfismál	(11.014)	0,9%	(5.215)	0,5%	(789)	0,1%
Atvinnumál	(8.760)	0,8%	(10.074)	1,1%	8.009	-0,7%
Sameiginlegur kostnaður	(168.691)	14,5%	(179.315)	18,9%	(136.982)	11,8%
Lífeyrissjóðurinn Brú	(1.634)	0,1%	(1.634)	0,2%	(1.634)	0,1%
Fjármagnsliðir, nettó	78.869	-6,8%	40.754	-4,3%	42.271	-3,6%
Aðalsjóður samtals	235.408	79,8%	84.584	91,1%	73.548	67,1%
Aðrir sjóðir í A-hluta						
Eignasjóður	(30.499)	2,6%	(33.709)	3,5%	(22.205)	1,9%
Þjónustustöð	(8.331)	0,7%	(555)	0,1%	(7.450)	0,6%
Samrekstrarfélög A hluta	1.752	-0,2%	1.752	-0,2%	(1.298)	0,1%
Ráðstöfun samtals	(37.078)	3,2%	(32.512)	3,4%	(30.954)	2,7%
Rekstrarniðurstaða A hluti	198.331	17,0%	52.072	5,5%	42.594	30,3%

Skýringar

17. Samanburður rekstraráætlana

Í neðangreindu yfirliti er gerð grein fyrir rekstraráætlun fyrir árið 2023 samkvæmt upphaflega samþykktri fjárhagsáætlun sveitarfélagsins, samþykktum viðaukum og fjárhagsáætlun með viðaukum. Fjárhagsáætlun með viðaukum er birt í rekstrarreikningi og öðrum skýringum ársreikningsins til samanburðar við rauntölur ársins.

	Sveitarsjóður A hluti			Samantekin reikningsskil A og B hluti		
	Upphafleg fjárhags- áætlun	Viðaukar við fjárhags- áætlun	Fjárhags- áætlun með viðaukum	Upphafleg fjárhags- áætlun	Viðaukar við fjárhags- áætlun	Fjárhags- áætlun með viðaukum
Tekjur						
Skatttekjur	1.075.512	0	1.075.512	1.074.374	0	1.074.374
Aðrar tekjur	195.604	38.685	234.289	385.270	69.837	455.107
	<u>1.271.116</u>	<u>38.685</u>	<u>1.309.801</u>	<u>1.459.644</u>	<u>69.837</u>	<u>1.529.481</u>
Gjöld						
Laun og launatengd gjöld	516.352	121.288	637.640	563.249	121.288	684.537
Lífeyrisskuldbinding	1.633	1.127	2.760	1.633	1.127	2.760
Annar rekstrarkostnaður	575.107	(56.004)	519.103	658.723	(37.848)	620.875
	<u>1.093.092</u>	<u>66.411</u>	<u>1.159.503</u>	<u>1.223.605</u>	<u>84.567</u>	<u>1.308.172</u>
Rekstrarniðurstaða fyrir afskriftir	178.024	(27.726)	150.298	236.039	(14.730)	221.309
Afskriftir	(64.465)	(7.671)	(72.136)	(107.348)	(15.485)	(122.833)
Rekstrarniðurstaða án fjármagnsliða	113.558	(35.398)	78.162	128.691	(30.215)	98.476
Fjármagnsliðir	(25.604)	(4.145)	(29.749)	(84.617)	(20.618)	(105.235)
Rekstrarniðurstaða	<u>87.954</u>	<u>(39.543)</u>	<u>48.413</u>	<u>44.074</u>	<u>(50.833)</u>	<u>(6.759)</u>

Skýringar

18. Samanburður sjóðstreymisáætlana

Í neðangreindu yfirliti er gerð grein fyrir sjóðstreymisáætlun fyrir árið 2023 samkvæmt upphaflega samþykktri fjárhagsáætlun sveitarfélagsins, samþykktum viðaukum og fjárhagsáætlun með viðaukum. Fjárhagsáætlun með viðaukum er birt í sjóðstreymisyfirliti og öðrum skýringum ársreikningsins til samanburðar við rauntölur ársins.

	Sveitarsjóður A hluti			Samantekin reikningsskil A og B hluti		
	Upphafleg fjárhags- áætlun	Viðaukar við fjárhags- áætlun	Fjárhags- áætlun með viðaukum	Upphafleg fjárhags- áætlun	Viðaukar við fjárhags- áætlun	Fjárhags- áætlun með viðaukum
Rekstrarhreyfingar						
Rekstrarniðurstaða ársins	87.954	(39.541)	48.413	44.074	(50.833)	(6.759)
Liðir sem hafa ekki áhrif á fjárstreymi:						
Reiknaðar afskriftir	64.465	7.671	72.136	107.348	15.485	122.833
Verðbætur	48.213	0	48.213	62.460	0	62.460
Söluhagnaður	(14.738)	14.738	0	(14.738)	14.738	0
Breyting lífeyrisskuldbindingar	0	1.127	1.127	0	1.127	1.127
Veltufé frá rekstri	185.894	(16.005)	169.889	199.144	(19.483)	179.661
Aðrar skammtímakröfur	1.634	14	1.648	1.706	14	1.720
Breytingar á skammtímalíðum	0	(778)	(778)	0	(778)	(778)
	1.634	(764)	870	1.706	(764)	942
Handb.fé frá rekstri (til rekstrar)	187.528	(16.769)	170.759	200.850	(20.247)	180.603
Fjárfestingahreyfingar						
Fjárfesting í rekstrarfjármunum	(800.200)	494.090	(306.110)	(1.181.860)	748.810	(433.050)
Söluverð rekstrarfjármuna	80.000	(80.000)	0	80.000	(80.000)	0
Fjárfesting í eignarhlutum	0	0	0	0	(326.900)	(326.900)
Langtímakröfur, breyting	0	364	364	0	364	364
Langtímakr. eigin stofnanir, br.	16.524	0	16.524	0	0	0
	(703.676)	414.454	(289.222)	(1.101.860)	342.274	(759.586)
Fjármögnunarhreyfingar						
Tekin ný langtímalán	350.000	9.840	359.840	550.000	9.840	559.840
Afborganir langtímalána	(50.341)	(7.512)	(57.853)	(59.259)	(7.512)	(66.771)
Eigin fyrirtæki, breyting	(184.771)	(59.180)	(243.951)	0	0	0
	114.888	(56.852)	58.036	490.741	2.328	493.069
Breyting á handbæru fé	(401.259)	340.833	(60.427)	(410.269)	324.355	(85.914)
Handb.fé samstarfsvekefna	0	36.134	36.134		36.134	36.134
Handbært fé í ársbyrjun	454.122	0	454.122	498.809	0	498.809
Handbært fé í árslok	52.863	376.967	429.829	88.540	360.489	449.029

Undirritunarsíða

lögiltur endurskoðandi
Ólafur Gestsson

oddviti
Ása Valdís Árnadóttir

varaoddviti
Björn Kristinn Pálmarsson

sveitarstjórnarmaður
Steinar Sigurjónsson

sveitarstjórnarmaður
Ragnheiður Eggertsdóttir

sveitarstjórnarmaður
Dagný Davíðsdóttir

sveitarstjóri
Iðja Marsibil Jónsdóttir